

Krausz Mórné

Ő az anyai nagymamám. A kép Sárbogárdon készült, de nem tudom, mikor. Anyukám szülei, Krausz Mór és Mórné [született Keller Katica]. Sárbogárdon születtek mindketten, de nem tudom megmondani, melyik évben. A nagymamám tizenegy gyermeket szült, de három gyerek még bébi korban meghalt, és nyolc felnőtt gyereke volt a nagymamámnak. Nyolc élő testvér volt, és majdnem mindenkit Auschwitzba vittek, komplett családdal, tehát mintegy harminchat hozzátartozómat égették el Auschwitzban. A nagyszüleim öltözképe nem igazán emlékszem. Polgári öltözkük volt, semmi népviselet. Szép nagy bajusza volt nagypapámnak. De már a fiúknak, anyukám testvéreinek nem volt. Hagyománytisztelők voltak a maguk módján, de párókához vagy valami különleges öltözethez nem ragaszkodtak. Ortodox zsidók voltak, kóser háztartást vezettek.

Őket még az ötvenéves házassági évfordulójukon én köszöntöttem. Emlékszem rá, asztalra állítottak föl, és egy óriási gyöngyvirágcsokrot adtam át. Ez 1933-ban volt. Az édesanyám anyukája 1933-ban halt meg, az apukája 1935-ben. Azt hiszem, két év differenciával. A nagyszüleim zsidó temetést kaptak. Rabbi és kántor is volt. Édesanyám szüleinek egy nagy vaskereskedésük volt Sárbogárdon, az Ady Endre utca 124. szám alatt. Úgy hívták, hogy Fülöp és Fia. Ez a Fülöp, akiről a családi boltot elnevezték, valami dédszülő lehetett. Aztán nagypapa tette le az alapot. A nagypapa, már amire vissza tudok emlékezni, tulajdonképpen ki volt már vonva az üzleti életből, a gyerekek csinálták az üzletet. Nem volt olyan akkor, hogy nyugdíjas, tulajdonképpen a gyerek tartotta el a szülőt. Akkor ezek a családi vállalkozások erre voltak jók. Nem volt gond a szülővel, hogy mi is legyen. Akkor még nem volt annyira családi vagyon, de az alapokat lerakták hozzá, és a családi összetartás alapján tulajdonképpen a megélhetés is megvolt. Az üzlet alapvetően vaskereskedés volt, de foglalkoztak üvegárusítással, különféle vasidomok árusításával, bőrfeldolgozással. Sokirányú volt a kereskedés, minden, ami vassal kapcsolatos, tehát edények, üvegáruk, porcelánáru, gömbvas, rúdvas, szögvas, dróthálók, szögféleségek, patkolási anyagok -- ez mind profilban volt. Benzinkútjuk is volt. Az üzlet előtt volt a benzinkút. Minden fiúnak, aki itt dolgozott, megvolt a maga területe, feladata. Nagyszerűen csinálták, szakértelemmel. Akkora üzlet volt, hogy a gazdaságokat, az ipari tevékenykedőket, az egész falut -- akkor még falu volt, ma már mezőváros --, az egész környéket ellátták vásáruval, bőrárúval. Nagy uradalmak voltak, nagy papi birtokok, nagy gazdaságok, azok mind innen vásároltak. Sokkal kényelmesebb volt, mint mindenkinek egyénileg Pestre fölutazni. Ők ki voltak szolgálva.